

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BETSBÖL Pénteken 10. Augustusban 1792.

Ha valaki azt kérdezné *Augustustól*: mi az Ujj-
ság? le ültetné, 's Dinnyével kínálván az
embert, ezt súgná fülébe: Barátom! 14 napot vá-
rakkodjál még, 's lesz mit mondjak néked: *Septem-
ber* és *October* pedig annyi ujjságot fog mondani,
's hallani, hogy maga el hül beléjje. Most még
Kárpit és *Firhang* van a' nagvobb dolgok előtt;
csak azt tudjuk, hogy vagynak; de azt nem, mi
képpen. Sok dolognak festett szine van; koránt
sem az, a' minek magát mutatja — sok dolog ol-
yan mint a' kantsal Mészáros — ide néz, 's amo-
da vág. Angliába nem láthatunk bé. A' *Mufzka*
és *Lengyel* réánk nézve *firhang* alatt vagynak a'
Portával edgyütt — *Oktobernek* utoljára rántja el ezt
a' *Firhangot*, 's ekkor mondjuk olztán: nem gon-
doltuk

doltuk volna — addig pedig fujjuk Sz. *Dáviddal*:
Adj Békefséget Ur Isten, a' mi időnkben e' földön.

Augusztusnak 1-ső napján, Romai Császárnak koronáztatott F. Fejedelmünknek 31-dik Juliusban lett szerentsés vizsgálta érkezéséért Prágában hálaadó innep tartatott. A' Mise után a' *Tóged Isten ditsé- rünk!* a' Püspök által el-énekeltetett, és valamint a' *Klébek* Serge-béli Batalion, ugy a' ki-szegzett ágyuk 3 *Salvét* adának; estvére kelve az Ország Házánál épült Győzedelmi Kapu meg-világositta- tott, 50-ezer lámpások égnek vala, és a' népnek *vivat!* kiáltásai a' fellegeket hasogatják vala. — A' többi málszor következik.

Az eddig árván vólt *Orosz* Magyar gyalog Ser- gét ő Felsége Feldmarschal Lajtinánt B. *Beaulieu* Urnak adta.

Bétsből a' múlt Jul. vége felé egy 4 Millió 500-ezer forintokból álló hadi költség indittaték kész pénzül erőss őrizet alatt a' Frantzia szélek fe- lé, a' mi *Svéviában* lévő Sergeink számára. A' *Bel- giumban* táborozók fizetésének könnyebbitése vé- gett pedig, Brűszfelben egy 2 Millió 400-ezer R. forintokból álló summa gyűjtetik őszve a' Belga lakosoktól költsön a' Bétsi *Bankó Obligátiója* alatt 4 *pro Centora*. Az Udvar által e' végre ki-adatott közönséges *Pátensben*, a' Frantziáktól ellenünk igaz- ságtalanúl indittatott háboru, és a' Bétsi Udvarnak ez által okozódott költsége, tétetik ezen költsönö- zés fundamentomának.

A' *Fránkfurti* koronázás alkalmatosságával Gr. *Bethlen* Josef Ur ő Exja is F. Ts. Kir. Titkos Tanácsosá tétetett vala, kinek nevét a' Német irók elszalmáztván, azért esett későbbre tudunkra. — A' Sós-hal és *Stockfish* behozását továbbra is megengedte ő Felsége — a' *Stockfish* bő mindenütt.

A' Gabonának árra Austriában.

Bétsben, Júliusnak 22 dikától fogva, 28 dikig, a' búzának mérője ment: 38 — 57 garason; a' rozsé 25—30 g.; az árpáé 19—26 g.; a' zabé 17—22 g.

Fiseményben, Júl. 26 dikán, a' búzának mérője: 49—53 gar.; a' rozsé 22—25 g.; a' zabe 14—17 gar.

Draskirchenben. Júl. 26 dikán, a' búza' mérője: 38—55 g.; a' rozsé 24—27 g.; a' zabé 19 gar. — *tolm Fiseményben*, sem *Draskirchenben* nem találta. Set árpa, az említett napi vásárokon.

Eger Jul. 18 dikán. — A' múlt napokban vólt nállunk a' *Kassai* Megyebéli Oskolák' Kir. Fő Directora M. Gróf *Török Lajos* Ur, a' Fels. Kir. h. t. Tanács rendelésére, azon Deákoknak meg vizsgálása végett, kik az itt lévő Verbunk' Hadnagyát estve az úttzán meg támadván, olly igen megverték, hogy ez a' Hadnagy, ki egy ifju, és igen derék 's nagy reménységű ember, alig ha alkalmatlan nem lesz a' további hadi szolgálatra, lábának eltörettetése miatt.

Eger Juliusnak 30-dikán. — Ama sok nevezetes Magyar munkáiról — az *Igaz Magyar* nevezetű, 's más ehez ahasonló Könyveiről nem tsak Hazánkban, hanem annak külföldön kívül is vátig esmeretes nagy Lelkű *Egri Magyar Contionátor* T. *Mária Leó Szajtz* ma 3 fertály 12 tőre le-tevé a' bűnnek zsóldját, és az Örökké-valóságba költözött.

Maros Vásárhely 25-dik Jul. — Itt a' tűzi fa hallatlan drága, egy szekerecske fáért, mellyért ez előtt 10 garast fizettünk 8 márjást kérnek; ennek az okát mi hijában vizsgáljuk, mert rajta nem segithetünk; de ha a' Görgényi havasok a' miénekek vólnának, a' Marason való gátaknak abfiott adhatnánk, a' jó rend-tartást bé-hozhatnók, 's Magazinomat állithatnók, e' szerint mind a' Város, mind a' Mezőség a' fát nem olly drágán venné, 's a' havason-is a' fa nem rothadna el, de e' nem esik-meg.

Luxemburg. — Ide ma u. m. Jul. 25 dikén 13 Frantzia hadi-fogjok, 1 Oberster, 10 Húzárok, 1 Dragonyos, és 1 Jäger, hozattatának-bé. Ezek azon 1200 főből álló Frantzia Seregből fogattatnak el, a' melly *Pirton* Várossa mellett a' mi határjainkba bé-ütvén, ezen Városta a' körül lévő vidékkel edgyütt, el-pusztította, de már most 300 Magyar Húzárok által a' határból jó móddal vizsgálza igazittatott.

Stokholm. 6. Jul. — Hogy az Orosz Tsászárné, a' b. e. III dik *Gustavussal* kötött egyezésének edgyik titkos punktuma szerint, a' *Svéd Régenstől*, 16-ezer embert kívánjon a' Frantziák ellen, bizonyos dolog. Midőn a' Nagy *Gustáv* az Orosz Tsászárnénak ezt meg-igérte, ezt a' Régens akkor-is ellenzette, és a' Királynak ezen lépésében nem edgyezett meg. Azok a' két Generálisok, kik ezen egyezésnek mások felett jóvaslói voltak u. m. *Armfeld* és *Taube*, *Gustavusnak* halálától fogva a' Régensnek szeretetét magokhoz mind inkább-inkább hidegülni szemlélvén, magokat hivataljoknak le tételére határozták, és feredőre menni szándékoznak. A' Régens azonban egyenesen tudtára adatta a' Tsászárnénak, hogy néki éppen meg nem engedhetik Svétziának terhes környül-állásai a' Frantziák ellen Sergeket indítani. — A' *Svétziai* Levelek szerint könnyen meg eshetik, hogy ezen Országban kevés idő múlva ismét egy Diéta tartattatik, melly a' meg-öletett Királynak testamentoma szerint, tsak ugy vagy on a' Régensnek meg engedtetve, ha azt az Orzágnak terhes és veszedelmes környül-állásai fogják kívánni. — Ha minden Státusoknak környül állásait jól meg tekintjük, az egész Europa ohajtott békeiségét, még nem szemlélhetjük éppen az ajtó előtt állani. — Az is könnyen meg eshetik, hogy a' *Gustav* meg-ölettetésében résztes személyek, kegyelmet nyernek, mellyet a' nép már most maga is láttatik kívánni, a' Régens pedig kedvez a' népnek. — A' Svédeknek az Oroszokkal kezdődött háborujakor támodott *Finlándiai* *Rebelliónak* alkalmatosságával a' több bűnösök között két fő Svéd Obersterek *Montgomerie* és *Leonstedt* azzal büntetettének vala meg, hogy egész életüket egy Nap nyugoti *Bartholomy* nevű szigeten számkivetésben töltsék el. Már most ezek is kegyelmet, és a' házájokba való jövetelre, engedelmet nyertének. — Abban a' gyászos *Opera házban*, mellyben a' múlt Mártz. 16 dikán a' Király meg-ölettetése által nevezetelsé lett malzkarás Bál tartattatott, már most a' bel-

a' boldogúlt Királynak tiszteletére, előbb szomoru musikák, az után Szomoru játékok, Drámák, és végre ismét tsak ugyan Operák, énekes játékok, fognak játszodtatni.

Roma 7. Jul. — A' Római sz. Szék a' maga határ szélein meg-kivántató Kordonnak el rendelését és regulázását, egy még a' nagy *Fridrichnek* véres hadi oskolájában tanúlt Pruszszus Májorra B. *Marvitzra* bizta. — A' Szent Péter fegyveres házából és a' Római ugy nevezett *Angyal vár*ból oly sok fegyverek hordattanak már ki, mellyek 20-ezer embereknek fel-fegyverkezésére elégségesek lennének, és annak idejében ezeket is az említett B. *Marvitz* fogná, ezen Római tudósítás szerint, vezérelni. — A' Pápa Követje illendő betsülettel fogadtatott ugyan *Frónkfurtban*, hanem a' Frantziákat illető dolgokra nézve nem sokat ujjíthatott. Midön követtségéhez képpeszt a' réa bizatott dolgoknak elő adásához kezdett volna, tudtára adattott, hogy már mindenek egy változhatatlan regula szerint meg határozva vagynak, a' mellynek szoross követése mellett az öszve szövetkezett Fejedelmek fel tett *plánnumjokat* végre fogják hajtani, és e' mellől semmi részben el nem állanak.

A' Párisban Jul. 28 dikéig történt nevezetesebb dolgok ezek. — Jul. 21 dikén egy semmi ember Párisnak nagyobb részét fel-tudta lármázni. Ez azzal fenyegette a' N. Gyülést közönségesen, hogy ha *La Fayette* mellett kedvező ítéletet fog tenni, ő a' Deputátusoknak egyedülfejeket szedeti. A' Praezes parantsol, hogy fogják meg. Illyen emberek a' N. Gyülés palotájának karjaiban többen is lévén, hirtelen nagy láрма támod. Némellyek ki-szaladván, azt kezdik kiáltozni, hogy a' N. Gyülés tagjai egymást ölik. A' harangok fére kezdetnek veretni. A' nép a' Királyi kert körül toollyongani és a' kapukat bé-törni akarta. *Péthionnak* a' Polgármesternek azonban hirré tétetett a' dolog, és ő hirtelen a' sokaság között meg-jelenvén, egy intésével

tésével helyre hozta a' tsendelséget. — Ebből a' történetből szemlélhetni lehet a' Frantziák szeles természetét. Párisnak nagyobb részét egy gaz ember egy szempillantásban, mint a' puska port, fellobbanthatja, és egy *Péthion* a' másik szempillantásban egészen le-tsendesítheti.

Jul. 22-dikén olyan formában nézett-ki *Páris*, a' mellyben az örök emlékezetnek laistromában is kétség kívül le festetve fog lenni. A' Városnak nevezetesebb részeiben *Amphithéátrumok* valanak készíttetve, mellyek kozzül mindeniket nagy számu Nemzeti-Sergek, három színű Nemzeti Zászlókkal felékesztetett két két ágyukkal vettének vala körül. Az *Amphithéátrumok* Tanács-béli személlyek állanak vala, kik az előttök álló laistromokban, a' veszedelemben lévő hazának óltalmára elég bátor és magokat önként jelentő Hazafiaknak neveiket jegyzették-fel. A' közönséges láрма *mars* már 4 órakor minden felé doboltatott. Az ugy nevezett *Ujj hidra* 24 ágyuk szegezettének vala ki, mellyeknek iszonyu ropogásai által annak közönségelsé való tétettése jelentetett: *hogy az Haza veszedelemben vagyon.* Az egész Nemzeti-Gárdának Serge fegyverben áll vala, és estvére minden Játéknéző házaknak ajtai bé-zárattanak. A' veszedelmet jelentő veres Zászlók fel-ütettének vala. — A' Frantziák a' magok sokaságokban láttatnak bizni. Sok Tartományokból olyan hírek érkeznek, hogy az ifjak, attyokat, annyokat, 's még szerelmes oldal-bordájokat is otthon hagyván, a' fő Város felé sereggel jönnek öszve, és az ilyenek az Ország útakat csak nem egészen el borították.

Jul. 25 dikén olyan jelentés jött a' N. Gyűlés elejébe, hogy a' Királyi kerthez (*Thuillériához*) tartozó épületekben igen sok minden féle fegyverek, katonaköntösök, és hadi készületek gyűjtetnek volna rakásra, és a' vala soknak kívánsága, hogy a' dolgot meg-kellene vizsgálni. A' Nemzeti-gyűlés ezt az egész dolgot el-akarta mellőzni, de

a' Király meg-illetődvén rajta, még azon étzaka éj-félkor a' *Párisi* Polgármesterhez küldött, és azt adatta néki tudtára, hogy vagy maga mennyen az Udvarba, és a' dolgot vizsgálja meg, vagy a' Város Előljárói közül kettőt küldvén, bizza a' vizsgálódást ezekre. — Mi némű ki-menetele lett ezen dolognak, még nem tudjuk. Még ezen napon le-irhatatlan volt azoknak nyúghatatlansága, kik a' Királynak le-téttetését a' Nemzeti-gyűlésben megszűnés nélkül kiáltották és szentelenül szorgatták.

Más nap u. m. Jul. 27-dikén egész a' bámulásig meg-változtanak vala leg alább külső képpen *Párisban* mindenek. Ezen napon az eddig leg-hevesebb Jákobiták közül némellyeket nem egyéb képpen lehet vala gondolni, hanem mint a' leg-nagyobb tengeri veszedelmek között tanúlt hajós mestereket, a' kik a' vélek szembe fúvó ellenséges szeleken, jobb és balra való *lavirozások* által kívánnak erőt venni. — Egyik ezek közül, egy *Godet* nevezetű Deputatus, azt javasolta a' 12 személlyekből álló rend kívül való *Deputationak* nevében a' Nemz. Gyűlésnek, hogy a' Királyhoz egy javasló Dekretom küldettvén, ezeket kellene tölle kívánni — *ben.*) Hogy a' már régen bé-zárva lévő *Thuilleriának* kapuját nyittatnának fel. — *2-szor.*) Hogy a' *Rébelliseknek* atyafjai és barátjai az Udvarból küldettetnének ki, és — *3-szor.*) Hogy a' Király személlyesen mindenütt a' szabadságot, a' *Constitutiót*, és a' Királyi-izéket óltalmazó *Sergek* elején jelennék-meg.

Godet után *Brisot*, ez a' tsupa Jákobita, kezdett a' beszédhez, és az ő beszédére a' bámulás csak nem meg némitott mindeneket. Ő volt az, a' ki mind ez ideig leg-nagyobb Jákobita hangon beszélt a' *Constitutió* barátjaiellen, a' ki az *Aultriai* pártnak *Párisban* való lételet és mesterkedéseit szüntelenül leg-mérgesebben vitatta, és a' *Frantzia* Királyi Udvar a' nép előtt méltatlanul káromlotta. De ő vala már most az ismét, a' ki a' feke-tét,

tét, egyszeriben fejérré akarván változtatni, azt erősíti vala, hogy egélz jova és boldogsága Francia Országának tsak attól volna fel-függesztelve, ha a' Királyi Jus, és a' Constitutio a' magok erősségeken meg-óltalmaztatnának, és ha a' Király le-tételének még tsak meg-gondolása is, tökéletesen el-távoztatnék. Már már most ha a' Király ellen akár melly végezés tétettetnék, ez a' Nemzetnek egyik részét a' másik ellen késztetné, azonban pedig, mivelhogy a' tábor is a' Királlyal tart, a' Király pártja bizonyoson az erősebbik fogna lenni. A' jelen való háborunak tsak a' *Constitutio* Zászlóji alatt lehet szerentsés ki-menetelt igérni, 's több e' félék. „ — Utoljára azt javasolta a' N. Gyűlésnek, hogy a' néphez minden részeiben az Országának egy intő Levelet kellene küldeni, melly által arra kellene mindeneknek intettetni, hogy a' *Constitutio* ellen való erőszakoskodások egélzsen félbe szakasztódjanak, és ennek minden részei meg-őriztessenek.

Brisótnak az ő beszédét a' *Constitutio* barátjai nem tudták előbb, hogy bámulják é, vagy az égre emeljék ditsérettel. Az ő jelen lévő *Jakobita* barátjai meg-némultanak vala, a' több halgatók sem tudták mit szoljanak. Tsak ugyan vóltanak utolajára, midőn a' Gyűlés el-olzlott, olyanok-is lokan az ő barátjai közzül, kik az alatt a' bámulásból eszekre jövéen, *Brisótót* már most jó szivvel az *Orléáni* tömlötzbe küldötték vólna.

Az Országból szüntelenül jövő, és Párisban már felettébb meg-szaporodott ugy nevezett Szövettségesek, vagy magok nem akarnak a' számokra ki-rendeltetett *Soissoni* tábor felé indulni, vagy bizonyos tzélből a' *Jakobiták* által Párisban tartoztattatnak, és itt minden féle törvénytelenéseket követnek el. — Jul. 24 dikén valami lárma esék a' Szent *Antal* nevű Külső Városban. Egy *Champion* nevű ujj Minister oda szalad, hogy tsendesítse a' népet. Azonban réa ismérnek némellyek, és egy esmere-

tes *Jákobita* úgy tsapja hátulról föbe, hogy mások által fél hótan vitetteték ki a' fokaság közzül. Ugyan azon étzaka éppen abban a' külső Városban ölzve csoportozván a' fokaság, a' fellyebb említett fegyvereknek felkeresésére a' Királyi kertbe akar vala bérontani. A' lárma harangok ezen egész étzaka hangzottanak. A' Szövetségesek, a' Nemzeti Gárdistákat is magokkal együtt akarták vinni; de ezek csak ugyan azt mondták, hogy míg a' felsőbbektől parantsolatot nem vésznek, addig mozdúlni nem fognak. — — Ennek alkalmatosságával egy *Espremenil* nevű fő Ur, kit a' Szövetségesek igen kemény Aristokratának tartottanak lenni, elő vétetvén, majd halva szabadított ki a' Nemzeti Gárdisták által, a' tolyongó fokaság kezéből. — Azt tartják, hogy ha *Péthion* ekkor-is meg nem jelent és a' népet le nem tsendesítette volna, talám sokkal nagyobb iszonyuságok mentenek volna az Udvarban véghez, mint 20-dik Juniusban.

Valamint a' Pruszszus Sergek, így szintén az *Emigránsok* Sergei is a' magok táborjaikból felkerekedvén, Juliusnak 30-dikától fogva a' Frantzia szélek felé útban vagynak. — A' Pruszsziai Sergek mellé a' *Haszsziai* katonák közzül is 6 ezeren tsatolták magokat. — Az *Emigránsok* *Avan-gárdáját* *Printz Conde* vezéreli, az ő Sergeknek derekát pedig az *Artesiai* Gróf.

Bordeauxból azt írják, hogy itt a' Jul. 14-dikén tartatott Szabadság innepe napján 2 meg nem esküdött Papok az Haza óltárára vitettetvén, ezek előbb meg fojtattanak, fejeik le vágattattak, és lántsákba szúratván, úgy hordoztattanak széllyel a' Városon.

Páris Jul. 27-dikén. — *La Fayette* nem beteg, meg se étette senki, hanem a' leg-jobb egészségben *Montmedy* mellett táborozik. *Lukner*-is már vilzsa érkezett *Metz* Várofsába. — Az *Ausztriai* Sergek *Bavay* mellett által mentenek a' Frantzia szélekre. A' Pruszszus Királyról az a' hir, hogy

Augus.

Augustusnak közepére vissza fogna Berlinbe érkezni, és nem fogna a' Frantzia táborozásokban jelen lenni. Előbb pedig a' vólt a' hir, hogy a' maga Sergeit mindenütt hátulról fogná követni. — — *Koblentzen* való jelen léte alatt 14 Komédiák játszodtatnak el, mellyek előre ki-neveztettenek, és minden héten kétszer adatnak bálak.

A' *Lengyelekről* leg-szomorubb hireink érkeznek. *Lembergől* ezt írják Jul. 29 dikén, hogy a' *H. Poniatovszky* táborát a' nagy Orosz tábor körül vévén, annyira meg verte, hogy 19 ezer Lengyelekből nem maradtak 6 ezernél többen életben. — Igaz légyen é ezen tudósítás, vagy nem, kevés napok alatt meg-irjuk bizonyoson. — Egy más tudósítás szerint azon 6 ezer Lengyelek is, mellyek a' *Poniatovszky* táborából meg-maradtanak vala, az után ismét tökéletesen széllyel verettetenek. — Magát *Poniatovszkyt* nem tudják hová lett. Némellyek a' Frantziákhoz hirtelik mentnek lenni. — A' bizonyos, hogy némelley Lengyel Ministerek, Generálisok, a' többek között Gen. *Wilhorzhy* is, meg halván azt, hogy a' Király az ujj Coustitutió mellől el állott, és magát a' *Reconfederatusokhoz* tsatolta, a' magok hivataljokról azonnal le mondottanak.

Az Ország Gyűlésének Marschalja *Malachovszky* nem tsak *Varsó* Várofsát, hanem egész Lengyel Országot oda hagyván, a' Királynak ezen utolsó lépése ellen, el távozása előtt, közönségesen protestált. Számlálhatatlanok azok a' Lengyelek, kik *Varsót* és az Országot rész szerint már el-hagyták, rész szerint most is szüntelen hagyják. — Minek utánna a' Király a' Tsászárné kívánságaira, és így a' *Reconfederatusok* pártjára által állott volna, a' Lengyel Sergeknél maga ezen Király, az Orosz Sergeknél pedig a' még máig is *Varsóban* mulató Orosz Követ fegyver nyugvást hirdettetvén, ennek hallására minden ellenséges tsatázásoknak vége szakaszták. — A' Gallitziába 's másuvá ki költözött Lengyel Nemeseknek tudtára adatta az Orosz Tsászárné,

né, hogy ha 4 hetek alatt jószágaikban meg nem jelennek, minden jovaik fel prédáltatni és el pusztítottatni fognak. — Az Oroszok Jul. 29-dikén nem csak el foglalták vólt már *Lublint*, hanem sokkal túl vóltanak rajta, 's *Varsóhoz* csak 15 mért földnyire szágodoztak.

A' *Spanyol* Seregek, mellyek eddig a' *Frantzia* szélek felől öszve gyülekezve valának, lassan-lassan magokat ezen szélekről mind vissza vonták, úgy hogy már most *Spanyol* Országának *Frantzia* Országgal határos széleiben csak egy 10-ezer fejekből álló *Spanyol* Sereg fekszik. Ennél nagyobb bizonyosság nem kívántatik arra, hogy a' *Spanyol* Udvar a' *Frantziákra* nézve tökéletes *Neutralitást* akar tartani.

Sokkal bajosabban lehet által látni a' *Portugalliai* Udvar tzélját. Ezen Udvarnak egy kisedő hajós Sereg nem igen régen indult bé a' *Föld-középtengerre*, és hogy mi végre szemeskedjék ott, nem tudatik. — Most ismét egy jó forma hajós Seregnek ki-készittetését parantsolta, melly 8 nagy *Lineás* hajókból, 5 *Frégatokból*, és ezekhez meg kívántató számu apróbbakból fog állani. — Ezen kívül kézen áll még egy 3-dik is, melyhez 1 nagy *Lineás* hajó, 2 *Frégatok*, és egy néhány apróbb hajók fognak tartozni. Már ez nem ellenség elejébe vagon készülve, hanem a' *Dr. Willis* jóvaslásából a' *Királyné* fog rajta a' *tengerre* ki-evezni, 's mint egy a' *Kanariai* szigetekig hajókázni. A' *Királynénak* ezen *tengeri Kúráján* igen sok és fő személyekből álló kíséredő sereg fog jelen lenni.

Londonban a' múlt Juliusnak egyik hetiben 4 ember ölte meg magát jó kedviből. Nevezetes ezek között egy 10 esztendőös gyermek, ki a' nagy anyától, azért hogy az iskolából hirtelen haza szaladott vala, azzal fenyegettetvén, hogy ha az apja haza megyen, meg-vereti, bé megy haladék nélkül egy kamarába, és az ajtót magára zárván, fel-akasztja magát.

Már említettük más alkalmatossággal, hogy a' Frantziák az Anglusokat arra próbálták venni, hogy ezek magokat a' Frantziákért, az Europai öszve szövethkezett Fejedelmek előtt, vetnék közbe. Hogy az Anglusok erre magokat oly fel-tétel alatt, ha ez a' dolog a' *Bétsi* és *Berlini* Udvaroknak is önként tettzeni fogna, ajánlották, és hogy a' *Bétsi* és *Berlini* Udvarok ezen ö ajánlásokat el nem fogadták, mind ezek már nem ujjságok. — — A' Frantziáknak indító okai, mellyek által a' *Londoni* Udvar ezen közben-járáásra ösztönözték, a' mint az ö Ministereknek jelentő-levelében elő volt adva, ezek; — hogy a' *Bétsi* Udvar Angliának Szövetségeseit ezen folyó háboruba akarja belé bonyolítani, a' melly ezek előtt tsupa idegen dolog, és ezeket éppen nem illeti; — hasonló módon bánik a' Pruszszus Király a' *Hollandusokkal*; — így próbáltattanak meg sok *Német Fejedelmek*, a' kik a' magok ditséretre méltó Neutralitások mellől, még fenyegetődzések által is kéntelenítetttenek el-állani; — ilyen módon ingereltettenek némelley *Olosz Országi Fejedelmek* a' Frantziákra való támodásra; — mind

— mind ezek, sőt még azok a' mesterkedések - is, mellyek az Orosz birodalmat a' Lengyel Constitutio ellen fegyverbe öltöztették, nem egyebet jelentenek, hanem egy minden szabad Státusok ellen való ölzve esküvést, melly még egész Európát háboruval borithatja-el. A' Frantzia Király tehát arra hívja az Anglus Udvar, hogy ezen *Ligának* ellenében való állásra, melly a' szabadságot, békeséget, és egészsz Europa bődogságát veszedelemmel fenyegeti, vesse közbe Anglia magát, és ezen *Ligának* fel óldozásán munkálódjék.

Tudósítások.

Hazájának és Nemzeti nyelvünk elé-menetelének öregbítésére egy illyen tzimü könyvetskét készítet, egy Tiszteletes Atya — és nem lokára nyomtató Sajtóba mégyen.

Maga meg Esmérés, mellyben ezen terhes tudománynak *Természete 's haszna*, az utak, 's módok is, mellyeken hozzá juthatni, meg mutatnak holmi belé zavart, 's hintett *álmélkodásokkal*, 's jegyzésekkel, az emberi természet felöll. *Mázon János A. M. által.* Angliából fordittatott Német nyelvre *M. I. B. R. által.* Most Németből Magyarra forditott *P. Tzolcher G. P. 1792-ben Ketskémén.*

Egy ilyen Homlok-irásu Könyvetske vagy on Pesten Sajtó alatt:

*Második JOSEF a' Maramarosi Éhségben, melyben az 1785-ben kezdődött és 1787-nek végével végződött Éhségnek történetes elő adásában, háládatosan emlegeti a' JOSEF Kegyelmeiségét, a' ki szabaddált Megyének képeében Gáti István. Ezen Munkátska Versekre van készítve, erőltetett Magyarorság nélkül. És Második JOSEFnek, sok Virtusainak és tselekedeteinek elő fordulásán kívül, jó emlékezet vagy on benne több mint 100 élő emberekről, kik ebben forogván *Máramaros* eránt érdemet tettek. Helységeknek és Városoknak pedig még többnek. Ha kiknek fog kedvek lenni hozzá, fognak találni, mihelyt ki jó *Komáromban* T. *Mindszenti* Sámuel Urnál. — *Ketskéméten* Zay Sámuel Doktor Urnál. *Debretzenbe* Kis-ari András, Ref. Kántor Urnál. — *Szathmárt* Nagy Bálint Kántor Uramnál. *Szegeden* a' Szerzőnél. *Tokajba* Lér Károly Só Perceptor Urnál. *Beregszázba* T. Esperest *Kondor* Böldizsát Urnál. *Ugotsába* Szöllös Vég-ardóba T. *Majos István* Alsessor Urnál. Mellyről annak idejébe bővebb tudósítás-is fog tétetni. Ki kérvén fellyebb irt Urakat, hogy ha hozzájuk küldődnek, el-fogadni azokat méltoztatsanak, addig is, míg különös Levelemmel meg-keresném.*

Hasonlóképpen, a' Természeti három Világnak Historiája csak summába Gyermeknek kedvéért vagy on nállam meg-készítve és ki nyomtatva, két árkuson. Ha kinek tettik, ezzel is szolgálhatok. Ugy *Sáros Patakon*-is a' Bibliothékából szerezhetni.

Kisded Szó-Tár; írta Baroti Szabó Dávid. — Második Kiadás meg bővitve. *Kassán* Ellinger János betűivel. 1792. 8 ad rétbén, szép nyomtató papiroson, *Mansfeld'* metzéséből való betűkkel, 18 árkosra terjed. Nintsen egy Magyarúl-értő is, a' ki hasznát nem veheti. A' ritkább izókon kívül *Synonyma*, és egyszersmind *Phrazeologia* is; egy izóval, *Ilias in nuce*.

Találtatni fog: — Bétsben *Görög* Urnál. — Debretzenben a' T. P. Piáristák' Kollégyiomában, a' Hatodik Oskola' Profelsoránál. — Egerben Tiszt. P. *Horváth* Profelsor Urnál. — Nagy-Győrött N. T. *Ráth* Mátyás Prédik. Urnál. — Kolosváratt Tiszt. P. *Roháts* Profelsornál. — Komáromban N. T. *Szent-Miklósi* Aloys. Direct. Urnál. — Lőtsén N. N. *Dajka* Gábor Magyar Prof. Urnál. — Nagy-Váradon N. N. *Für* Márton Prof. Urnál. — Nyitrán a' T. P. Piáristák Kollég. az Hatodik Oskola' Profelsoránál. — Pesten a' T. P. Piáristák' Kollég. T. P. *Endrödi* János Profelsornál. — Pétsett N. N. *Csonka* Prof. Urnál. — Posonban N. N. *Gubernáth* Antal Prof. Urnál. — Sopronban N. *Németi* Mihály Könyv-kötő Urnál. — Szegeden a' T. P. Piárist. Koll. az Hatodik Oskola' Profelsoránál. — Székes-Fejérváratt N. Tiszt. *Virág* Benedek Prof. Urnál. — Ungváron. N. N. *Bekete* Urnál az Oskola Directoránál. — Kassán a' Szerzőnél, és N. Tiszt. *Taschler* Urnál a' Kollégyiomban. — Az árra 40 kr. egy nyomtatványnak. Az El adójé lészzen minden tizedik nyomtatvány. Ha meg fordúl a' költség, nem sokára kijönek a' Magyarság' Virágjai is.

Ugyan azon Szerzőnek *Költeményes Munkájé* ezentúl az 1 for. 30 kr.ról a' Magyarúl tanuló Ifjuság' kedvéért 45 kr.ra le szállítatnak. — Pesten *Stahel* Ur' boltjában; Debretzenben, Kolosváratt, Egerben, N. Váradon, és Kassán, az említett Uraknál meg-lehet szerezni.

A' 64 - dik Kurirhoz tartozó Tóldalék.

Zala Egerszeg 28. Julii 1792. — *Tekintetes Ns Zala Vármegyének, e' folyó Hónapnak 23 - dik napján kezdődött köz Gyülekezését, ezen ide irt Oratzióval kezdette el a' Fő Ispány, Migos Gróf Althán János Ur ő Nga.*

Tekintetes Nemes Vármegye!

Örvendem, hogy vagyon szerentsém Nagyságtokhoz az Urakhoz, illy feles számmal öszve fereglett Gyülekezetben: mellyet ez mái napra mi végre rendeltem 's hirdettettem; ki ki magától is könnyen el gondolhatja; de mindjárt, a' Követségéből visszazért Barátinknak, hites Küldöttjeinknek Jelentésekből bővebben is meg fogjuk reménylem érteni.

De minek előtte azoknak jelentő Tudósításokat, annak rendi módja szerint mindnyájan meghallanánk; — mivel egyéb aránt is szükségesnek vélem, hogy röviden egy két szóval elő adjam: mik lesznek azokból leg sijetőbb 's leg szorgosabb tárgyai tanátskozásunknak: engedjék - meg nékem a' Tettes Karok és Rendek; hogy egyfersmind azt az örömet, — mellyel a' most múlt Ország' Gyűlésében meg - kellett töltenem — és Megyénkbe is tele hoznom szivemet — ki onthelszem: 's a' mennyire a' rövid idő engedi — eleven színekkel lefesthelszem; és így a' tanátskozás alá vétetendő dolgokról - is úgy terjeszthelszem Nagyságtok az Urak eleibe, vélekedésemet: a' mint a' minden tsorbától üres öröm, — 's állapotunk szerentsés voltáról való tellyes meg - győződés — vezérlik értelmemet, 's gondolkozásomat. Ugyan - is

Ollyan örvendetessé tették Országos Gyüleke-
 zetünket, Királyi Fejedelmünk, 's Fejedelelemnénk;
 hogy azt, a' mint közelről érzeni nagy Ditsőség
 vólt; úgy hijjánofság nélkül le-rajzolni nagyon ne-
 ház — sőt, szóval talám lehetetlen. A' Fejedelem-
 nek a' Nemzethez való édes ragaszkodása, — a'
 Fejedelemnének, mind Attyáéval, mind Férjéjével
 vetélkedő ki-nyílt szive, 's nyilván-való jelekkel és
 mondásokkal bizonyított hajlandósága, — mind ket-
 tőnek — hozzánk — mint tulajdon Háza' népéhez
 — sőt meg-hitt Barátihoz lett nyájas le-ereszkedé-
 se; — már előre-is, olly határ nélkül való öröm-
 re, 's maga meg-hitt bizodalomra készítettek útat,
 ebben, az eredet szerint Hivnek termett — 's min-
 den Nagyhoz és Jóhoz Nemes hajlandósággal visel-
 tető — Magyar Nemzethez, — vagy-is annak mos-
 tani személly viselőiben: — hogy valamint magok
 a' Fejedelmek, — édes Attyok' 's Annyok' halálá-
 ból eredett — szomoruságok ellen — nállunk — a'
 mi Társaságunkban kerestek vigasztalást, és eny-
 hülést; — úgy mi is vizont, alig tudtuk meg-ha-
 tározni magunkban; ha Fejedelmünket tiszteljük-é,
 vagy Barátunk ölelését érezzük? midőn *Ferentz-*
ben, ditső emlékezetű Nagy Anyya' *Mária Theresia*
 kegyességét — tsak nem minden szembe-tűnő *Ma-*
jestás — fejedelmi tekintet nélkül, — édes Attyá-
 nak II-dik *Leopoldnak* jó szivét, 's ember' szereté-
 sét, — minden tartózkodás — és a' múltakra va-
 ló vizsza tekintgetés nélkül, a' Fejedelmeknek min-
 den Nemes tulajdonit, talám tsak a' hijjával —
 hogy magát Királynak lenni mutassa; — a' Király-
 néban-is pedig mind ezeket, úgy, a' mint édes At-
 tyától vett Fejedelmi származása hozta magával,
 nyilván láttuk, 's tapasztaltuk.

Úgy annyira, hogy midőn a' múlt időkre —
 mellyekben olly nehéz vólt meg-ismerni, mi le-
 gyen a' Király? — vizsza tekintettünk; 's sorsun-
 kat az akkorihoz hasonlítván, egyszersmind jól meg-
 gondoltuk, melly bóldogok vagyunk mi, sok Nem-
 zettségeknek tsak mostani állapotjokhoz képpes-
 is,

hogy

hogy léppen kedves Királyunknak Fejedelmi tulajdonsági tesznek bennünket bódogokká: lehetetlen volt meg-tartóztatni öröm kiáltásunkat, hogy *éllyen a' Király*: — most tapasztalván már — hogy az igazi Király valóban Isten' képét viseli.

Tapasztalta is a' Fejedelem, szavainkból, 's magunk viseletéből — a' minden gyanútól üres bizodalmat, meg ismerte, hogy Magyarok vagyunk; és azt mennél jobban tapasztalta, annál inkább nem engedte magát meg-győzettetni tőlünk, a' ki nyilt szivü hajlandóságnak, 's jóságnak leg kisebb jelenségeiben is; mellyet nem sokára, nem tsak szóval, hanem tselekedettel is nyilván valóvá tett; mert midön mi — a' mi bizodalmonknak, és vele való meg-elégedésünknek zálogául — azt a' nemes magunk meg-határozását jelentettük volna ö Felségének: hogy tőlle — úgy mint most jó Királyunktól — Attya idejében pedig hiv Közbenjárónktól, más Hit Levelet nem kívánunk, hanem a' mellyet édes Attyától vettünk; tudván, hogy a' mi hijja, vagy homályosága vagyon annak; azt a' Király' egyenessége és jósága, irás nélkül is ki-pótolja, 's megmagyarázza: — kértünkön kívül, maga önként azt tselekedte a' Fejedelem, hogy a' homályos, és több felé magyarázható foglalatokat, egyenes értelemre hozta; 's azt al-írásával meg-erősítvén, hozzánk küldötte.

Képzeljék már most Nagyságtok, az Urak: mitsoda indúlatokat kellett akkor nekünk érzenünk, mikor ezt a' Diplomát olvastatni hallottuk. — Ditső emlékezetü II. *Leopold* Királyunktól, ki egyéb aránt ember szerető Fejedelem volt, és az igazgásban jártas köteles, sok kérelmekkel — sok okoskodásokkal meg nem nyerhettük; 's imé ezen bátran bölts ifjú Fejedelem, el-hitetvén magával, hogy nints néki a' Magyar Nemes Nemzettel való kötésben — 's egyező Levélben, semmi szüksége a' két értelmü szókra: minden tartózkodás nélkül meg-tette, kérésünk és kívánságunk nélkül, az ohajtott magyarázatot. Bámúljunk é, vagy örüljünk? nem

tudtuk. Bé tölt a' Palota *éllyen* kiáltásokkal; maga az emberiségnek törvényre, 's a' költsönös bizodalom, kényszerített bennünket módot keresni benne, hogy ezt a' Királyi jóságot mi is, hasonlóval vizsgálózzuk; 's ne tsak szóval igérjük — a' mit már kiáltottuk — vérünket, 's életünket: hanem tselekedettel is mutassuk meg hiveségünket: még pedig kérés nélkül — úgy, hogy a' Király kívánságát, vagy leg alább annak ki nyilatkoztatását, valamint a' Király a' miénket — meg előzzük.

Seregelesen mentünk tüstént Jóságának megköszönésére; azon aggódtunk, hogy az egész Hazabéli Nemesség fejenként jelen nintsen; hadd látná a' jó Fejedelem egy tsomóban, azt a' fokaságot, melly az ő ditsőségéért, 's Hazánk' böldegulásával közös szerentséjéért, kész vért ontani, és mindenét fel áldozni. De vólt tsak ugyan annyi ereje, kevés számból álló Seregünk' buzgóságának-is, hogy ez véletlen történettel meg-némitottuk a' Fejedelmet; úgy, hogy nem vala elégséges, szóval ki nyilatkoztatni indulatit, hanem azt irásba halasztotta.

És ez vala a' fundamentoma annak a' segítség ajánlásnak, mellyel a' Fejedelem' szivét egészízen magunkhoz kötöttük. Tudván már bé közöntő beszédjéből a' Koronázandó Királynak, hogy ötet a' Frantzia Nemzet ok nélkül meg-támodta; el-hitettük magunkal, hogy noha Nemzetnek Nemzet ellen menni — kihez egyéb aránt magunkban gondoltatván, semmi közünk — egy kitsinyt vizsgálta tettik: — de midön olyan Királyunk van — a' ki magát a' Nemzettel egy testnek véli — for-sát a' miénkel közösnek itéli; háborgattatásának ellent állani, nagyon illendő: — könnyen el-gondolhatjuk azt is, mennyire ki üresítette a' múlt Török háboru a' Királyi Tár házát: — el-tökélettük hát magunkban, 's ki is jelentettük; hogy mostani szükségében, tehetségünkhez képpest fel-segittsük, 's annál nemesebben, hogy azt kéretlen tselekezzük. — Azt véltük már, hogy meg-győzzük a'

Feje-

Fejedelmet ki fogunk jóságán, ezen nemes meg-határozással; vártuk, hogy jelentse ki szükségét, 's határozza meg ajánlásunk' mértékét. — De itt is meg-győzött bennünket a' nagy szivü Fejedelem; mert jó indulatunk' meg-bizonyításának, semmi mértéket és határt tenni nem akarván; réánk hagyta a' segedelem' mennyiségének is meg-határozását, mellyet magunk, mostani állapotunkhoz képpest, négy millió forintra, ezer lóra, és öt ezer ujj katonákra határoztunk.

Ez már, Tekintetes Karok és Rendek! a' mi némellyek előtt talám hirtelen ajánlásnak; de sokkal többek előtt egy leg nemesebb meg-határozásnak látzatott lenni; és ez az egyfzersmind, a' mit én mostani Gyülekezetünk' leg szorgosabb tárgyának tefzek — 's szükségesnek tartom, hogy ezen ajánlásnak igazságos vóltat a' T. Rendek előtt meg mutassam egy két szóval. Tudom én azt T. Ns. Vármegye! hogy, ha fejenként jelen lettünk volna, hasonló, vagy talám még nagyobb ajánlást tettünk volna: mert minden Nemes Magyarinak szivéről csak úgy gondolkodhatom, mint a' magaméről, 's több Hazafi Társaiméről, a' kik ott jelen vóltunk; Királyomat pedig olyan különös jóságú Fejedelemnek ismérem, hogy nem csak ilyen segedelemre méltó, hanem arra is, hogy életemet fel-áldozzam érte: csak az az egy lehetne, a' mi talám nemes ajánlásunkban gátlást láttasson tenni: hogy a' Ns Megyék Küldöttjeinek nem vólt utasítások. — Nem is tagadom én azt, hogy jobb lett volna Küldöttjeinknek utasítást adni az adomány eránt; mind azért, hogy a' Király az egész Nemzetnek érezhesse hűségét; mind azért, hogy a' történhető következeseknek az lett volna leg-nyomosabb el-háritója: — De Tettes Rendek! miként adhatunk arról utasítást, a' mit előre nem látunk? és vallyon hidegebb most kinek-kinek vére köztünk, a' megadásra, mint az utasításkor lett volna az ajánlásra? Ezen kívül — azt-is gondolóra kell vennünk, hogy nem csak a' Megyék Küldöttjeiből, hanem több

Rend.

Rend-béli Tagokból áll a' Magyar Diéta: kik közül ki magának, ki másnak személyly viselője. — Sőt minek utánna a' Követek, magok Megyéiknek, a' szokott levelezéssel tudtokra adták volna az ajánlást, vagy leg-alább azt, hogy az Ország készül ajánlani segítséget; vettek is olyan útastást némmelly Követek hogy bizvást ajánljanak.

De minek is hordom én halomra az okokat? T. Ns Vármegye! holott akár ezen Nemes Megyének nemes gondolkozása' módját nézzem; akár személyly szerint, kinek kinek szívét tekintsem; el kell hinnem: hogy, ha a' koronázott Fejedelemnek különös kegyelségét, jóságát, és egy valóságos Magyar Királyhoz illő maga viseletét, ha azt a' nagy bizodalmat, mellynek mértékében magát, általunk meg-győzettetni; ha a' Diplomán önként, szántszándékkal tett változtatást, vagy is magyarázatot, gondolóra veszfűk; ha a' Királyi válaszokat az Országos fel-irásokkal öszve hasonlítjuk, 's melly kevés köztök a' különbség, jól meg-visgáljuk; — ha azt, hogy rég az ideje már, miólta tulajdon erőszényünkben önként (hanem ha a' múlt Török háborukor, kényszerítve) semmi hadi segítséget nem adtunk, meg tekintjük, és azzal azt, melly jókor, és melly alkalmas időben elik most a' segedelem, öszve hasonlítjuk, — 's egyfersmind szívünkön tartjuk, hogy Hazánk a' Fejedelemmel egy egész, egy test, egyiknek szerentséje és ditsősége a' másikét magával hordozza, — és hogy ditső eleinknek-is mindenkor elegendő ok vólt ez arra; hogy a' Fejedelemnek — annak az egy Főnek — a' kiben az egész Nemzet' Méltósága mint egy, egy pontban öszve szorittatik, *concentráltatik* — ditsőségéért, véreket és életeket-is fel-ajánlják: egy sem leszfű közüllünk a' ki meg ne edgyezzen az Ország' Gyűlése ajánlásával, 's önként és szivesen adjon segítséget.

Ugy, hogy vélekedésem szerint nem annyira arra van szükségünk, hogy magunkat a' segedelem adásnak igazságos [vóltáról meg-győzzük, mint arra, hogy a' reánk esett résztmentől elébb, 's mentől nagyobb

nagyobb készséggel le-fizessük, és annak igazságos ki-számolásáról mostani Gyülekezetünkben nyomonosan tanátskozzunk.

Ennek végezetével fel-állott Ord. Vice-Ispány *Japprai Spissich* János Ur, (küldött Társával *Zala-béri Horváth* Josef Urral együtt) hogy a' Követektől megkivántató Jelentő Tudósítást meg-tegye; és meg is tette azt olly hathatos és ékes Magyar beszéddel, a' millyen tsak illet, mind érdemes személlýéhez, mind már kétszer hiven viselt Követtségéhez. Az után meghatározott, hogy a' Hadi segedelem, azokra a' személyekre, vagy-is azoknak javaikra, 's birtokaikra, a' kik az Országos Deputáció munkájában erre a' végre ki nevezettek, igazságosan fel-oltsassék, ugy pedig, hogy elébb Szolga-Birák és Tábla-Birák Urak által az egész Megyében találtató olyan Urak 's személlýek, és azoknak esztendőnként való haszon-vételeik össze irattassanak; annak utánna, egy már ki-nevezett, és annak idejében meg-hiteztetendő Deputáció által igazságosan ki-számolassék rájuk a' Hadi segítség, még pedig nem mérés, topographizálás, controleria, vagy más a' Hazába nem rég sérelmesen bé-tsúsztatott, de tsak hamar számkivettett mód által, hanem esztendőnként való jövedelem szerint.

Mig a' Gyűlés tartott *Zala Egerszegen*, az alatt a' Felséges *Nádor* Ispány *Füredre* a' Savanyú Kút-nak meg-tekintésére meg érkezvén; udvarlására mentek a' Mlságos Fő Ispány, és Ord. Vice Ispány Ur, Mlgos Gróf *Festetics* György Urral: a' hol ő Királyi Hertzegsége, a' Magyar Afzszonyságok által meg-vendégeltetvén, folytatta útját *Zala Vármegye* hofszában *Zala-Bérig*, a' hová udvarlására mentek a' Ns Megye Tagjai felesebb számmal, és ott a' Subst. Vice-Ispány Ur igen rövid és fontos Deák beszéddel köszöntötte; onnan pedig ő Felsége útját egyenesen Béts felé fordította.

Tudósítások.

Amaz egész mind a' két Magyar Hazában esmeretes Vers - Szerzőneó T. T. Gyöngyösi János Urnak Gyűjteményes Verseinek első darabjából, melyek a' *Magyar Kurir* Erd. Olvasóival - is már a' fenn múlt elztendőkben közöltettnék vala, egy néhány 100 nyomtatvány *Pesten* találtatik, és azoknak számokra, kik a' Verset, az Anyai - nyelvet, a' ritka tehetségű elmét, és szépen 's okoson járó eszet betsülni tudják 's szeretik, számokra (hogy a' Szerzőnek leg alább tentája 's fáradhatatlan penája meg-jutalmaztathassék) áruba bocsátatnak. — Ezen Gyűjteményes Könyvetske sokkal esmeretesebb a' 2 Magyar Hazában, hogy sem dicséret nélkül szükölködnék; azért tsak azt jelentjük, hogy mihelyt a' 2 Ország *Diáriumával* kézben lészünk, ezen Gyűjteménynek 2 dik Darabjához fogunk kezdeni, és ezt-is, mint az elsőt Ujjság Leveleinkhez fogjuk ragasztani. — Az első darabnak árra, papirosba kötve 1 r. forint; a' Kompaktoroknak, kik számoson veszik 3 márjás. Találtatnak nevezetesen *Pesten* a' *Ketskeméti* kapuhoz közel a' *Bástya* uttzában Nro 302 Tek. *Dálnaky Nagy Dávid* Hites Prokátor Urnál, 's kéttség kívül a' Könyv-árossok' Bóltjaiban-is.